

ΤΟ ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ

Ὁμοιάζει μὲ στρατῶνα ἢ πρόσοψιν τοῦ ἡμαυρώθη ἐκ τῆς πολυκαυρίας· ὁ ρυθμὸς τῆς οἰκοδομῆς εἶνε σύστηρός· ἡ μακρὰ σείρα τῶν μεγάλων παραθύρων δέχεται μὲν τὸ φῶς ἐξωθεν, ἀλλὰ δὲν ἀφίνει νὰ ἐξωτερικεύηται ἔσωθεν κανὲν ἰχνος ζωῆς. Ἡ ζωὴ ἐν τῇ γλυκυτέρᾳ αὐτῆς ὄψει ὁ θόρυβος, ἡ κίνησις τὸ περιστοιχίζουσι μόνον κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας, καθ' ἃς αἱ μαθήτριάς μὲ τὰς λευκὰς ποδιάς των προσέρχονται τὸ πρῶτον φιλομειδεῖς, ζωηραὶ μὲ τὴν σάκκαν τῶν εἰς τὰς κοκκίνας ἐκ τοῦ πρῶτου φύχους χεῖράς των, καὶ ἀπέρχονται τὸ δεῖλι καθ' ὁμάδας, σκιρτῶσαι μετὰ παιδρῶν ψιθύρου ἀνακοινοῦσαι πρὸς ἀλλήλας τὰς ἐντυπώσεις τῆς ἡμέρας, σπεύδουσαι τὸ βῆμα διὰ νὰ φθάσωσι ταχύτερον εἰς τὴν ἀναμένουσαν αὐτὰς ἀνάπαυλιν ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. Τὰς ἄλλας ὥρας εἶνε σιωπηλόν, σχεδὸν πένθιμον· ὁμοιάζει μὲ στρατῶνα.

Καὶ εἶνε στρατῶν πράγματι· ὁσάκις σπανίως κατὰ τὰς εὐηλίους τοῦ χειμῶνος ἡμέρας ἢ τὸ θέρος περὶ τὴν δειλὴν ἐξέρχονται εἰς περίπατον αἱ νεαράι αὐτοῦ κάτοικοι, ἢ ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου μακρὰ παράταξις τῶν διπλῶν των στοίχων, ἢ ὁμοιόμορφος στολή, τὸ ἔρρυθμον βῆμα καὶ αἱ κατὰ διαστήματα ἰστάμεναι παρὰ τὸ πλευρόν των ὡς βαθμυφόροι διδασκάλισσαι ἢ ἐπιστάτριάς, ἀποδίδουσιν εἰς τὴν μακρὰν ἐκείνην γραμμὴν ὅψιν στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος. Καὶ εἶνε στρατῶν τῷ ὄντι, διότι ἐν αὐτῷ στρατωνίζεται—μὲ τὴν ἄδειαν τῆς δεσποινίδος Μπουθ—ὁ ἀληθὴς στρατὸς τῆς σωτηρίας.

Παρήλθον πεντήκοντα ἔτη! Ἄς στρέψωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἃς ἐπισκοπήσωμεν. Οἷον δρόμον διήνυσεν, οἷον ἀγῶνα ἠγωνίσθη ὁ στρατὸς αὐτός, οὐχὶ κατὰ φάλαγγα, ἀλλὰ κατ' ἄτομον, μεμονωμένως, ὑπὸ μόνην τὴν ἐπιβλεψιν καὶ τὴν ἀμοιβὴν τοῦ καθήκοντος! Ἡ κοινωνία μας ἐξήρχετο σκαιὰ καὶ ἀκατάρτιστος ἐκ τοῦ αἱματηροῦ ἀγῶνος, εἶχεν ἀνάγκην τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς διαπλάσεως, ἥτις ἐξευγενίζει τὰ ἔθνη· ἡ οἰκογένεια εἶχεν ἀνάγκην τῆς διδασκαλίας, ἥτις ἐξυψοῖ τὰ αἰσθήματα καὶ παρασκευάζει τὴν εὐημερίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο τὸ ἐπίσημον, αἱ ἀφανεῖς αὐταὶ ἐργασίαι, ὅσας ἐξέθρεψε καὶ προητοίμασε τὸ ἴδρυμα ἐκεῖνο, ἀνέλαβον καὶ ἠγχγον εἰς πέρας, πόσον δὲ ἠὺδοκίμησαν εἰς τὰς προσπάθειάς των μαρτυρεῖ ἡ σύγκρισις μεταξὺ τῆς τότε καὶ τῆς τῶρα ἐποχῆς καὶ ἡ διαφορὰ, ἣν παραγινώρῃσιν μόνον οἱ μεμψίμοιροι, οἱ ὑποβλέποντες ἀφρόνως τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐμμένοντες μετὰ πείσματος προσκεκολλημένοι εἰς τὰς ἀγροίκους παραδόσεις τοῦ παρελθόντος. Δὲν ὑπάρχει ἴσως χωρίον σήμερον εἰς τὰ βάθη τῶν ἀποκέντρων ἐπαρχιῶν ὅπου νὰ μὴ λάμπῃ ἀμυδρῶς τὸ ἱλαρὸν φῶς τῆς παιδείας, ὅπου νὰ μὴ διδάσκωνται τ' ἀξέστα καὶ γυμνόποδα κοράσια τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου καὶ τὸ ἡμερον σύστημα τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου· δὲν ὑπάρχει οἰκίσκος ταπεινός ὅπου ἐν εὐτελεῖ ἐρχόχειρον νὰ μὴ μαρτυρῇ τὴν καλαισθητὸν φιλεργίαν, ὅπου ἐν βιβλίον νὰ μὴ τεκμηριοῖ τὴν ἐπίδοσιν τῆς γυναικὸς εἰς τὴν διανοητικὴν μόρφωσιν.

Πεντήκοντα ἔτη παρήλθον! Ὅσαι ζῶσιν ἐκ τῶν πρώτων μαθητευσασῶν σήμερον εἶνε πρεσβύτεδες, εἶνε μάμμαι· αἱ μετέπειτα εἶνε γυναῖκες ὄριμοι, σύζυγοι, μητέρες, πέμπουσιν αὐτὰς θυγατέρας αὐτῶν εἰς τὸ ἴδιον μέγα ἐθνικὸν ἐκπαιδευτήριον, ὅπου καὶ αὐταὶ ἤντησαν τὰ πρῶτα νάματα

τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐδιδάχθησαν τὰ καθήκοντα τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου. Καὶ τὸ μέγα αὐτὸ οἶονεῖ ἐργαστάσιον τῆς προόδου, ἀθροῦσως ὡς ἐμπρέπει εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ σκοποῦ του παράγει, παράγει κατ' ἔτος τοὺς ὠφελίμους αὐτοῦ καρπούς. Δὲν ὠφελεῖται δ' ἐξ αὐτῶν μόνον τὸ ἐλεύθερον ἔθνος. Ὁ ἀπανταχοῦ διεσπαρμένος Ἑλληνισμός ἀπέκτησε δι' αὐτῶν νέους συνδέσμους καὶ αἱ τρόφιμοι τοῦ πολυτίμου ἰδρύματος ἐπιμελοῦνται ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τῆς ἐλληνοπρεποῦς ἀγωγῆς τῶν Ἑλληνίδων. Καὶ ἡ γυνὴ ἥτις ἐθεωρεῖτο φόρτος, ὁσάκις δὲν ἐθεωρεῖτο κτήνος, ἐχειραφετήθη βαθμηδὸν ἐξευγενιζομένη καὶ ἐξευγενίζουσα. Ἡ ὀρφανὴ κόρη, ἀνθίσταται εἰς τὴν διαφθορὰν τῆς πενίας καὶ εὐρίσκει πόρον ζωῆς ἀξιοπρεπῇ ἐν τῇ εὐγενεῖ ἀποστολῇ τοῦ νὰ μορφώσῃ καὶ καταστήσῃ τὰς συμπατριώτιδάς της ἀνταξίους τοῦ προορισμοῦ, ὃν ἔταξεν εἰς τὴν γυναῖκα τὸ προοδευτικὸν πνεῦμα τῶν νεωτέρων χρόνων.

ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἐντυπώσεων τούτων πᾶσα εὐαίσθητος ψυχὴ ἐχαιρέτισε μετ' ἀγαλλιᾶσεως τὴν τελεσθεῖσαν κατὰ τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἑορτὴν ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς ἰδρύσεως τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, ἠὺλόγησε τὸν ἀοίδιμον πρῶτον τοῦ καταστήματος ἰδρυτὴν καὶ τοὺς ἐπαξίως ἕως σήμερον μοχθήσαντας καὶ μοχθοῦντας ὑπὲρ τῆς προόδου αὐτοῦ καὶ ἠὺχήθη ἀπὸ καρδίας ἴσῃ καὶ μεζονα εἰς τὸ μέλλον προκοπὴν καὶ εὐδωσιν εἰς τὸ ἴδρυμα, ὃπερ ἐπὶ τοσοῦτον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἠθικὴν ἀνάπλασιν τοῦ Γένους ἡμῶν.

ἡ Μνησία

ΜΕΤΡΗΜΑ

*Παλεύοντε τὰ κόμματα, μοναχρίζοντ τὰ θηρία,
βελάζοντε τὰ πρόβατα καὶ πᾶν ἔδω καὶ ἐκεῖ,
τὸ ἔνα κόμμα βγάζει δύο, τὰ δύο βγάζουν τρία,
καὶ ἀρχινᾷ τὸ μέτρημα καὶ ἡ ἀριθμητικὴ.*

*Μετρᾷ καὶ ὁ Χαρίλαος, μετρᾷ καὶ ὁ Δεληγιάννης,
μετροῦν καὶ οἱ δύο ὅτ' ἀάκτολα καὶ χάσκουν σὰν χαλοῖ,
καὶ ὁ Παπαμιχαλόπουλος, ὁ φοβερός τσοπάνης,
ἔβρισκε πῶς ἔχει περὶ πολλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς δύο μαζί.*

*Μετροῦν τὰ δοῦν τί διάβολος ἐφέτος θὰ τοὺς πάρῃ,
μὰ χάνουν τὸν λογαριασμὸν μέν' ὅτ' ἐστὶν πολλὴ τῶν φούρα
καὶ ἀρχίζουν τοῦκα καὶ ἀπ' ἀρχῆς καθὼς τὸν γαῖδουράρη,
ὅπου ἐννέα εἴθρισκε τὰ δέκα του γαῖδουρά.*

*Μετρῶ καὶ ἐγὼ μαζί μ' αὐτοὺς καὶ ἡ κεφαλὴ μου σπάζει,
μὰ τίποτ' ἀπ' τὸ μέτρημα δὲν εἴμπορῶ νὰ βγάλω,
καὶ ἡ πατρις τοὺς ἀριθμοὺς ἀκούει καὶ κυττάζει,
καὶ δίνει πάντα τοῦ ἐνὸς καὶ δέκα εἰς τὸν ἄλλο.*

Λουρὸς